

ORODNIK – 6. SKLON

V tem poglavju bomo spoznali zadnji, šesti sklon v slovenščini – **orodnik**. Po samostalniku v orodniku se vprašamo »(s) kom ali čim«. Kot pove že ime, orodnik uporabljamo takrat, ko govorimo o **orodju**, **sredstvu** ali **spremstvu**. Poglejmo si nekaj primerov.

*Z **mamo** in **očetom** je obiskal babico.*

*Na koncu predstave se je s **ponosom** priklonil.*

*Najlažje je, če **vrečko** razrežeš s **škarjami**.*

Kot vidiš, se orodnik zelo pogosto uporablja s **predlogi**, predvsem s predlogom **s/z**. Zato si lahko pomagaš tudi tako, da se vprašaš »s kom ali čim«.

Zapomni si: ko govorimo o **orodju, **sredstvu** ali **spremstvu**, uporabimo **orodnik**.**

Vsi samostalniki v zgornjih primerih so uporabljeni v **ednini**. Kot vemo, pa imamo v slovenščini **tri števila** – ednino, dvojino in množino. Poglejmo si tabelo za moški, ženski in srednji spol v vseh treh številih.

SPOL	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA
moški	likalnikom nožem	likalnikoma nožema	likalniki noži
ženski	sestro	sestrama	sestrami
srednji	kladivom	kladivoma	kladivi

Pri moškem spolu imamo dva primera. Kaj misliš, zakaj? Kot smo omenili že v poglavju o rodilniku, velja pravilo, da osnovi, ki se konča na črko c, j, č, š ali ž, dodamo končnico -ev in ne -ov. Zato nekaj počnemo z likalnikom ali z nožem. Pri moškem spolu imamo v dvojini končnico -oma ali -ema, v množini pa je končnica enaka kot v imenovalniku, torej -i. Pri ženskem spolu dobi samostalnik v ednini končnico -o, v dvojini končnico -ama, v množini pa -ami. Srednji spol je podoben moškemu, v ednini imamo končnico -om ali -em, v dvojini končnico -oma, v množini pa končnico -i. Poglejmo si še nekaj primerov.

Mama se pogovarja s hčerkami.

Sliko smo na steno pritrdili z žebli.

Naročila je sladoled s sadjem.

Zapomni si: če se osnova konča na črko c, j, č, š ali ž, ima samostalnik moškega ali srednjega spola v ednini in dvojini končnici -em oz. -ema.

Zelo pogosto pred samostalnikom uporabimo tudi pridevnik. Poglejmo si razpredelnico samostalnikov s pridevniki za orodnik.

SPOL	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA
moški	ostrim	ostrima	ostrimi
	nožem	nožema	noži
ženski	mlajšo	mlajšima	mlajšimi
	sestro	sestrama	sestrami
srednji	težkim	težkima	težkimi
	kladivom	kladivoma	kladivi

Pri moškem in srednjem spolu dobi pridevnik v ednini končnico -im, v dvojini končnico -ima, v množini pa -imi. Pri ženskem spolu ima pridevnik v ednini enako končnico kot samostalnik, torej končnico -o, v dvojini končnico -ima in v množini končnico -imi.

Kot smo omeni, se orodnik zelo pogosto uporablja pri predlogih. Ti predlogi so s/z, za, nad, pod, pred, med in drugi. Poglejmo si nekaj primerov.

K zdravniku grem vedno z mamo.

Tone stoji za železniško progo.

Slika visi nad predalnikom.

*Mačka leži **pod** pisalno mizo.*

Pred stanovanjskim blokom je velik poštni nabiralnik.

*Matej sedi med **dedkom** in **babico**.*

Zapomni si: za predlogi **s/z, za, nad, pod, pred, med ipd. imamo samostalnik v **orodniku**.**

PAZI!

Kot smo omenili že v poglavju o mestniku, je **sklon samostalnika odvisen od pomena povedi**. To je zelo pomembno pri uporabi predlogov **za, nad, pod, pred** in **med**. Poglejmo si nekaj primerov.

*Kuža se je skril **za stol**.*

*Kuža leži **za stolom**.*

*Helikopter se je dvignil **nad mesto**.*

*Helikopter leti **nad mestom**.*

*Copate pospravi **pod predalnik**.*

*Copati ležijo **pod predalnikom**.*

*Stopil je **pred soseda**.*

*Stoji **pred sosedom**.*

*Stopi **med mamo** in **očeta**.*

*Jure sedi **med mamo** in **očetom**.*

Kaj opaziš? Ko govorimo o **premikanju** ali **smeri**, uporabimo **tožilnik** (koga ali kaj). Tako se je kuža skril **za stol**, helikopter dvignil **nad mesto**, copate pa smo pospravili **pod predalnik**. Ko govorimo o **stanju** ali **položaju**, pa uporabimo **mestnik**, po samostalniku pa se vprašamo »**kom ali čim**«. Tako kuža leži **za stolom**, helikopter leti **nad mestom**, copati pa ležijo **pod predalnikom**.

VAJE

Besede postavi v orodnik.

S _____ (stara mama) *pogosto igram karte.*

Na potovanje smo šli s _____ (hitri vlak).

Copate najdeš pod _____ (obleke).

Školjko je našel med _____ (skale).

Z _____ (najboljši prijatelji) *se pogovarjam vsak dan.*

Ptice letijo nad _____ (hiša).

Za _____ (visoke stolpnice) *se skriva mestni park.*

Prinesi mi prosim čokolado s _____ (sladke rozine).

Maja je stala pred _____ (tovornjak).

Pod _____ (Novo mestom) *se skriva več rovov.*